

קול רא לגיליון מיוחד

קיטוב פוליטי ותקשורת בישראל: דינמיקות, מנגנונים והשלכות

רקע ורציונל

החברה הישראלית מתמודדת בשנים האחרונות עם רמות גוברות של קיטוב פוליטי, חברתי וזהותי. תהליכים אלה מתבטאים בעמדות כלפי מוסדות המדינה, בתקשורת ובמערכת הפוליטית, וכן ביחסים בין קבוצות. למערכת התקשורת – המסורתית והדיגיטלית – תפקיד מרכזי בעיצוב, שיקוף, ולעיתים גם בהעמקת הקיטוב. דפוסי סיקור, מסגור, אלגוריתמים של רשתות חברתיות, סביבות תקשורתיות של קבוצות ספציפיות, ותהליכי דיסאינפורמציה, מיסאינפורמציה וגם מאל-אינפורמציה משפיעים על תפיסות ציבוריות, על זהות פוליטית ועל נכונות לפעולה פוליטית (או להימנעות ממנה). כלי תקשורת מגיבים בתורם לתהליכים פוליטיים וחברתיים באופן הפקת תכנים. חלקם נוטים יותר ויותר לאמץ כיוון פוליטי מובהק ולשמש כמהדהים ומקטבים אידיאולוגיים – תופעה המאתגרת את תפיסת העיתונות כזרוע ביקורתית עצמאית כלפי כל שלטון. בד בבד, הרשתות החברתיות יצרו מרחב שבו פועלים אתרי חדשות עצמאיים רבים המפיצים מידע לקהלים צעירים, תוך נקיטת עמדה פוליטית שלעיתים אינה מוצהרת. בסביבה זו עולות גם שאלות על מקומה של מקצועיות עיתונאית בזמן שהגבולות בין תקשורת ותעמולה מטשטשים. גיליון מיוחד זה מבקש לקדם מחקר אמפירי ותיאורטי שיבחן את יחסי הגומלין בין קיטוב פוליטי לבין תקשורת בישראל – על היבטיהם הפסיכולוגיים, החברתיים, המוסדיים והנורמטיביים.

נושאים אפשריים (רשימה לא חמצה)

- קיטוב אידיאולוגי לעומת קיטוב רגשי (affective polarization) בתקשורת הישראלית
- דפוסי סיקור של מחאות ותנועות חברתיות והשפעתם על עמדות הציבור
- קיטוב בסיקור חדשות: מדדי הטיה, שיח מפלגתי וניתוח תוכן השוואתי
- רשתות חברתיות, אלגוריתמים ו"אקוסיסטמות" של מידע ואקו-צ'מברס
- דיסאינפורמציה, מיסאינפורמציה, פייק ניוז ותיאוריות קונספירציה
- אמון במוסדות ובתקשורת בתקופות משבר (ביטחוני, פוליטי, בריאותי)
- תפיסות של הציבור לגבי כלי תקשורת שונים
- תקשורת בין-קבוצתית והשלכותיה על יחסי יהודים-ערבים, דתיים-חילונים, מרכז-פריפריה
- קיטוב וקשרים בין צריכת תקשורת, השתתפות פוליטית, מחאה, או אדישות פוליטית
- השוואות בין-לאומיות עם דמוקרטיאות אחרות בכלל ודמוקרטיאות בנסיגה בפרט
- היבטים נורמטיביים: חופש ביטוי, רגולציה, אתיקה עיתונאית
- חשיפה סלקטיבית וקהל פעיל: בחירות צריכת מדיה ותרומתן לקיטוב "מלמטה"
- שחיקת מודל העיתונות הביקורתית: בין ממלכתיות, תעמולה מוסדית וחנופה לשלטון
- אתרי חדשות עצמאיים: שינויי גבולות, אג'נדות נסתרות ויחסי השפעה על דעת קהל צעירה

סוגי מאמרים שניתן להגיש

- מחקרים אמפיריים (כמותיים, איכותניים או משולבים)
- מחקרי ניסוי וסקר
- ניתוחי תוכן ומדיה דיגיטלית
- מאמרים תיאורטיים וסקירות ספרות שיטתיות
- מחקרים השוואתיים
- מחקרים מבוססי מסדי נתוני עתק (big data)